

"רספי" רספי אש סלהבת י-ה", וואס מצד דערוף האט ער בכח צו מלחמה האלטן מיט עמלק, וויסנדיק אז דאס וואס עמלק וויל פועל'ן "אסר קרן בדרך", איז דאס מצד דעם וואס "יודע אה רבונו ומכוון למרוד בו", ד.ה. אז ס'איז ניט דער פירוש אז עמלק איז מתבונן בשכלו און ער קומט צו די מסקנא עפ"י שכל אז ס'איז ניט קיין פלא אז דער אויבערשטער קען מאכן א נס, במילא איז ניטא וואס צו נחפעל ווערן דערפון וואס דער אויבערשטער האט געשפאלטן דעם ים סוף, אדער אן אנדער נס, נאר דאס איז א ענין פון "יודע אה רבונו ומכוון למרוד בו", אז ער וויל מורד זיין אין דעם אויבערשטן, וואס דערפאר ווערט א איד דערפון ניט נתפעל, און ער דינט דעם אויבערשטן מיט א ווארימקייט.

דאס איז די הוראה פון פ' זכור, אז מ'זאגט צו יעדער איד: דו זאלסט וויסן אז מצד עצמן ביסטו א ווארימער איד; אל תבט אל מראהו, עס איז ניט נוגע ווי דו זעסט אויס בחיצוניות, ווארום בפנימיות ווייס מען אז דו ביסט א ווארימער איד, א הייסער איד, און דו האסט א קאך אין ענינים סל קדושה; אפילו אט דער איד וואס הערט ווי עמלק טענה'ט זיך אויס מיט אים, איז ער אויך א ווארימער איד, עס איז בלויז וואס עמלק וויל מלחמה האלטן מיט אידן אין אן אופן פון "אסר קרן בדרך", ווי די צוויי פירוש'ס שבה, מלסון אפשוואכן און מלסון אפקילן, קרירות, אז ער וויל פועל'ן אז א איד זאל ניט זיין ווארים צו עניני קדושה.

אבער עפ"י וואס א איד האט מלחמה מיט עמלק איצטער בעבודה רוחנית שלו, און ער איז מנצח, אז ער דינט דעם אויבערשטן בלימוד התורה וקיום המצות מיט א חיות און מיט א ווארימקייט, איז ער דורך דערוף מנצח אלע אנדערע גוים, אז עס ווערט "והי' בהניח ה"א לך מכל איביך מסביב" במלחמה רוחנית שלו, איז דאס ממשיך און בריינגט אראפ בפועל דעם "והי' בהניח ה"א לך מכל איביך מסביב" כפשוטו למטה מעשרה טפתים, וואס דעמאלט קען ער מלחמה האלטן מיט עמלק כפשוטו, ביז אין אן אופן פון "המחה את זכר עמלק",

און בסעף אידן וועלן מקיים זיין דעם "מחה המחה", וועט דער אויבערשטער מקיין זיין דעם "מחה אמחה", וכמבואר אז מלחמת עמלק איז נוגע למעלה ווארום ס'איז דאך "אין סמו שלם ואין כסאו שלם עד כימחה סמו של עמלק" (רס"י בשלח יז, טז), ווי עס טייט (בשלח עט) "כי יד על כס י-ה מלחמה לה' בעמלק", און דאס איז "מדור דור", ווי ער טייטסט אפ אין תרגום (יוב"ע) "דרא דמשיחא" - יבוא ויגאלבו ויוליכנו קוממיות לארצנו בקרוב מטט.

ב. בהמשך צו דעם וואס מען האט גערעדט פריער בנוגע "זכור את אטר עשה לך עמלק"; איז דא אין דעם א פלא'דיקער מדרש, וואס דער מדרש (פדר"א פמ"ד. וראה הנחומא הבא ז) טעלט זיך אויף דעם און זאגט, אז מען געפינט צוויי ערטער וואו עס דארף זיין דער ענין פון זכור: ביי טבת טייט (יתרו כ, ח) "זכור את יום השבת לקדשו", און ביי עמלק טייט "זכור את אטר עשה לך עמלק", במילא דארף מען מקיים זיין ביידע פון זיי; איז בשעת משה האט דאס געזאגט צו די אידן האבן זיי גע'טענה'ט ווי קאנען זיין ביידע זכירות צוזאמען, זכירת יום השבת מיט זכירת מעשה עמלק, דאס זיינען דאך צוויי באזונדערע ענינים; האט מען זיי גענטפערט אז היות שבה איז דא דער

כוס של יין, און עמלק איז דאך דער כוס של חומץ, במילא כבוד דעם
ריבוי התענוג פון שבת וועט מען האט א כוס של יין, וועט דאס ניטט
געטטערט ווערן כון דעם "זכור" פון עמלק, ווארום ער איז נאר א
כוס של חומץ.

לכאורה איז דער גאנצער מדרש ניטט פארשטאנדיק:

(א) וואס איז אזוי דער פלא: היתכן, ווי קאנען ביידע זכירות
קומען צוזאמען? ער וועט האבן אויף דעם א זכירה און אויף דעם א
זכירה - פארוואס זאלן סותר זיין איינע דעם צווייטן? ווארבה פון
דעם וואס מען זעט אז מען האט קובע געווען אז דאס וואס מען לייענט
פרשת זכור איין מאל אין יאר, האט מען דאס קובע געווען דוקא ביום
השבת, און מען לייענט דאס ניטט אן אנדער טאג, איז דאך פון דעם
גופא מוכרח אז זיי האבן גאר צווייטן זיך א שייכות, וואס דעריבער
האט מען עס קובע געווען אין זעלבן טאג, במילא, אז זיי האבן צווייטן
זיך א שייכות, איז וואס איז אזוי די פלא: ווי קאנען זיי זיין
ביידע צוזאמען?!

ווארום דאס וואס מען האט דאס קובע געווען אויף יום השבת איז
דאס ניטט סתם ווייל מען האט ניטט קיין אנדער טאג אויף דאס קובע
זיין, ווארום מען וואלט דאס געקאנט קובע זיין אין א יו"ט, אדער
אין אן אנדער יום הכניסה, פארוואס דוקא בשבת, איז דאך פארשטאנדיק
אז דאס איז ווייל זיי האבן א שייכות צווייטן זיך.

דאס איז ניטט ע"ד דער ענין פון שבת מברכים, וואס דאס האט
מען קובע געווען דוקא בשבת וואס קומט פאר ר"ח - ווארום אין א
יו"ט וואלט מען דאס ניטט געקאנט קובע זיין, ווארום ניטט יעדער
מאל איז פאראן א יו"ט פאר ר"ח, און דאך מוז מען עס קובע זיין
בשבת, במילא האט מען שוין אלע מאל געמאכט דאס זאל זיין בשבת פאר
ר"ח. ע"ז האט מען דאס ניטט געקאנט קובע זיין אין אן אנדער יום
הכניסה, ווארום ניטט יעדער מאל איז פאראן א יום הכניסה פאר ר"ח,
ווארום ר"ח קאן אמאל זיין זונטיק, דעריבער האט מען דאס מתקן געווען
דוקא אויף שבת.

מטא"ב אבער בנוגע פ' זכור, וואס אויף לייענען אט די פרשה
איז דאך ניטטא קיין באטימטער זמן, האט מען דאך דאס געקאנט לייענען
ביו"ט אדער ביום הכניסה, פארוואס האט מען דאס קובע געווען דוקא
בשבת? איז פון דעם גופא וואס מען האט קובע געווען אז מען לייענט
פ' זכור דוקא בשבת, איז פארשטאנדיק אז דאס האט א שייכות צו שבת,

איז וויבאלד מען זעט אז דאס האט נאר א שייכות מיט שבת, איז
וואס איז דער פלא כון מדרש ווי קאן מען האבן ביידע זכירות פון
שבת און כון עמלק - אדרבה זיי האבן גאר צווייטן זיך א שייכות?

(ב) וואס איז דער הירוק אז שבת איז א כוס של יין און עמלק איז
א כוס של חומץ?

(ג) שבת רופט אן דער מדרש כוס של יין און עמלק א כוס של חומץ -
וואס איז דער דיוק דוקא א כוס של חומץ? ובפרט אז חומץ איז א זאך
וואס איז בכלל ניטט ראוי לשתיה - ער האט געקאנט זאגן אן אנדער
לשון: (וואס זאל זיין אין סוג כון יין?)

דער ביאור איך דעם: תורה וויל אז בשעת א איד איז מקיים א מצוה,
זאל דאס עס דודכנעמען אינגאנצען, ד.ה. אז ער זאל מקיים זיין די
מצוה ניט בלויז במעשה, נאר אז זיין גאנצע מציאות זאל זיין

אריינגעלייגט אין די מצוה, ביז אז עס בלייבט ניסט איבער קיין כח
בנפשו וואס זאל גיט זיין פארבונדן מיט די מצוה, וואס דוקא דעמולט
הייסט דאס און ענין אמיתי לגמרי,

אז הגם אז ס'איז דאך המעשה הוא העיקר,
דער עיקר איז מ'זאל מקיים זיין די מצוה בפועל, זאגט דאך אבער דער
אלטער רבי (תניא פל"ח) אז א חפלה בלי כוונה ועד"ז א מצוה בלי כוונה
איז דאס כגוף בלא נטמה, אז אויב ער איז מקיים א מצוה בלויז במעשה,
און עס פעלט דערביי זיין כוונה, און די מצוה נעמט ניט דורך אלע
זיינען כוחות, פעלט דעמאלט די נטמה פון די מצוה,

איז בטעם חורה אמת זאגט אין די מצוה פון "זכור אחיך יום השבת
לקדשו" וויל תורה אמת אז דאס זאל זיין א זכירה אמיתית, ד.ה. אז די
זכירה פון שבת זאל דורכנעמען די גאנצע משיאוח פון א אידן, כל
כוחיה נפשו, ועד"ז בטעם מ'זאגט און "זכור את אשר עשה לך עמלק" וויל
היות אמת אז דאס זאל זיין א זכירה גיט סתם בחיצוניות נאר דאס זאל
דורכנעמען דעם מענטשן אינגאנצען; דערפאר טענה'ן אידן הארץ יחסימו
טניהם, ווי קען זיין ביירע זאכן צוזאמען, אז בטעם ער איז אריינגעלייגט
אינגאנצען אין די זכירה כוון שבת קלגניט זיין אז אין די זעלבע צייט
זאל ער זיין אריינגעלייגט לגמרי אין די זכירה פון עמלק, ווארום
זיי זיינען צוויי פארקערטע זאכן.

ווארום דער גאנצער ענין פון שבת איז צו באווייזן אז דער אויבערשטער
איז דער בעה"ב פון דער וועלט, ווי דער חנוך (מצוה לך) איז מבאר אז
דורך שמירת שבת באווייזט מען די אמונה אין אחדות ה', און אז "ששח
ימים עשה ה' את השמים והאדמה וביום השביעי שבת וינפש (חשא לא, יז)
אז דער אויבערשטער האט באשאפן די וועלט אין זעקס טעג, וואס דערפאר
פירט דער איד דא למטה אויך אזוי, אז א גאנצע וואך ארבעט מען, אבער
ביום השבת ארבעט מען ניסט - מיט דעם באווייזט מען אז דער אויבערשטער
האט באשאפן די וועלט, און ער איז דער בעה"ב פון דער וועלט.

ביז ווי מען זעט דאס בגלוי אין וועלט, ווי ר"ע האט באווייזן
צו טורנסרופוס הרסע דורך מ'הסמבטיון (סנהדרין סה, ב) אז א גאנצע וואך
טוט דאס געוויסע ענינים, מש"כ בטבת איז ניסט קוקנדיק אויף דעם וואס
עס בלייבט דער זעלבער טיין ווי עס איז געווען א גאנצע וואך,
פונדעסטוועגן איז עס דאן טובת; וואס לכאורה פארוואס האט ר"ע געדארפט
בריינגען א רא"י פון דעם טיין אויף דער ענין פון יום השבת, ביז דען
האט ער נישט געקאנט געפינען אן אנדער רא"י אויף יום השבת, נאר דא
האט ר"ע געוואלט בריינגען א רא"י ווי מען זעט אז כון וועלט גופא
זעט זיך דער ענין פון שבת - וואס דאס באווייזט אויף אחדות ה'; און
דאס איז ניט נאר אזוי בטבת אליין, נאר א איד האט בכח דאס אויפטאן
א גאנצע וואך, אז אכ"י די ימות החול פון וואך זאלן זיין שבת'דיקע
ד.ה. אז ער קאן פועל'ן אז אויך אין די וואכענדיקע טעג זאל זיך אנזען
אחדות ה', אז דער אויבערשטער איז דער בעה"ב פון דער וועלט.

ענינו של עמלק איז גאר דער היפך פון דעם, אז ניסט נאר וואס ער
ווייס ניסט אז דער אויבערשטער איז דער בעה"ב כון וועלט, נאר אדרבה
"יודע את רבונו ומחכוין למרוד בו", ער גייט שולל זיין די משיאוח
פון אלקות; ער ווייס טאקע אז עס איז דא דער אויבערשטער, און נאכמער
ער זאגט אז דאס איז "רבונו" רבון שלו, דער אויבערשטער איז זיין
בעה"ב, כנ"ל, און פונדעסטוועגן איז "מחכוין למרוד בו", און ניסט
נאר מחכוין למרוד בו" אין כוונה, נאר ער טוט דאס בכועל, ער איז מורד

אין דעם אויבערשטן.

[א"ע"פ אז לכאורה ווי קומט דאס ער זאל קאנען מורד זיין אין דעם אויבערשטן, דער אויבערשטער איז דאך זיין בעה"ב, און זיין גאנצע מציאות איז פון דעם אויבערשטן, איז ווי איש טיך צו זאגן אז ער איז מורד אין דעם אויבערשטן, נאר דאס גופא איז פון אויבערשטן - דער אויבערשטער האט אים געגעבן כחה אז ער זאל קאנען מורד זיין אין אים, און ער איז טאקע מורד אין אים].

קומט דאך אויס אז עמלק איז היפוך פון שבת: די גאנצע מציאות פון שבת איז בכדי צו באווייזן אז דער אויבערשטער עטה הסמים זאל ה' ארץ, ווי דער אויבערשטער איז בעה"ב אויף וועלט, און עמלק איז גאר שולל די גאנצע מציאות פון דעם אויבערשטן.

דעריבער פרעגט דער מדרש, ווי קאן זיין אז עס זאלן זיין ביידע זכירות צוזאמען בטעה איינע איז גאר א סחירה און איז סותר די צווייטע? אויב דער ענין פון עמלק וואלט ניט געדארפט זיין בזכירה, און עס וואלט געווען בהעלם, וואלט ער געקאנט האבן בגלוי די זכירה פון שבת; אבער דא זאגט מען אז עס דארף זיין אויף ביידע דער ענין פון זכרון, און דער אופן הזכרון דארף דאך זיין אז דאס זאל דורכנעמען זיין גאנצע מציאות - דאס קאן לכאורה ניט זיין - סיי דעם זכרון פון שבת בגלוי, ווי דער אויבערשטער איז דער בעה"ב פון וועלט, און סיי האבן דעם זכרון פון עמלק, וואס עמלק איז גאר אסחירה צו אלקות, קאן לכאורה ניט זיין! מען זאגט טאקע אז "המעטה הוא העיקר" (ראה אבות פ"א מי"ז) און אין מעטה קאנען זיין ביידע, אבער דער זכרון דארף דאך זיין אין מחטבה והרגש, איז ווי קאן א מענטש שטיין אין די ביידע תנועות הפכיות בבת אחת; פרעגט דער מדרש ווי קאנען זיין ביידע זכרונות צוזאמען?

אויף דעם ענטפערט דער מדרש אז שבת איז דער ענין פון א כוס של יין און עמלק איז א כוס של חומץ, וואס דא זעט מען ווי די לטונות פון חכמינו ז"ל זיינען מכוון אין אלע פרטים, וואס דא זאגט ער דוקא חומץ:

וואס איז די מציאות פון חומץ? חומץ איז ביטש קיין מציאות לעצמו, די גאנצע מציאות פון חומץ ווערט פון יין, ווי מען זעט רוב פעמיסוואו עס ווערט דערמאנט אין ש"ס דער לטון חומץ, רעדט זיך דאס אלץ וועגן אזא חומץ וואס ווערט פון יין.

ווי ווערט פון יין חומץ? נאר דאס ווערט בטעה עס מיטש זיך איין אין דעם יין און ענין של חמץ, טוט דאס אויף אז עס זאל ווערן חומץ; וואס בעבודה איז דער ענין פון חמץ, דער יבה"ר, וואס איינע פון די ש מות וואס דער יבה"ר ווערט אנגערופען איז בשם "חמץ", ע"ד ווי עס שטייט דעם לטון ביי כורש "כאן קודם שהחמיץ וכאן לאהר שהחמיץ" (ר"ה ג, סע"ב), ועד"ז געפינט מען אין באך ערטער אז דער יבה"ר ווערט אנגערופען בטעם חומץ.

דערפאר רופט מען אן עמלק בטעם חומץ, ווייל דאס ווייזט אויף היפך הקדושה, אבער צוזאמען דערמיט ווייזט עס אז דער שרש פון דעם איז אין קדושה - און דאס איז דער תירוץ ווי עמלק קאן זיין צוזאמען מיט שבת, ווארום אפילו די מציאות פון עמלק האט אויך א שורש אין קדושה, ע"ד ווי חומץ האט א שורש אין יין.

און אויף דעם דארף זיין דער זכרון, אז נישט קוקענדיק אויף דעם וואס באצונות זעט אויס עמלק בו זיין גאר א מורד אין אלקות, חומץ, זאגט מען אבער אז עמלק קומט דאך פון יין, ער האט א טורט אין קדושה, במילא קאן מען אויך אין אים אויפטאן. אז ער זאל נישט זיין קיין סחירה בו שבת, וואס דערפאר רופט מען אים אן "כוס של חומץ", דלכאו' וויבאלד חומץ איז נישט ראוי למאכל ווי קומט עס אין א כוס? - מ'האט געדארפט אנכאפן אן אנדער לטון? גאר דאס איז ווייל מ'וויל מרמז זיין אז אויך פון עמלק קען מען מאכן א דבר מאכל, ביז עס ווערט א "כוס", וכידוע אז כוס איז בגי' אלקים (זח"ג רמב"ה, סע"א. ח"ז סוף תמ"ז).

וואס דאס איז ע"ד ווי עס ווערט מבוואר אין תניא (פכ"ז) בנוגע בו מטעמים, אז עס זיינען דא שני מיני מטעמים, עס איז דא די מטעמים וואס קומט פון דברים מתוקים וואס דאס איז די עבודה פון צדיקים, און עס איז דא דער צווייטער סארט מטעמים, פון דברים חמוצים, וואס דאס איז די עבודה פון בע"ח, וואס זיי מאכן מטעמים פון די דברים חמוצים, פון די ענינים בלתי רצויים וואס זיי זיינען מהפך, און ווי דער אלטער רבי טייטשט דאס וואס סטייט "וגם רטע ליום רע" (משלי טז, ד), אז אויך פון "רע" טוט מען אויף אז עס זאל זיין "יום", און דאס איז נאך אא גרעסערע עבודה ווי עבודה הצדיקים.

עד"ז בנוגע עמלק, אז נישט קוקנדיק אויף דעם וואס ער איז חומץ, פונדעסטוועגן זאגט מען אז זיין טורט איז פון יין, דעריבער קאן מען אויפטאן אויך אין עמלק, ווי מען בריינגט (תניא סוף"מ וסוףכ"ט) דעם מטל הזונה ובן המלך אז איר גאנצער כוח איז פון דעם מלך אליין, עד"ז בנוגע בו עמלק, אז זיין טורט איז פון קדושה, וואס דערפאר קען מען אים מהפך זיין, ביז אז דאס איז נאך א גרעסערע עבודה ווי מיט קדושה אליין.

דערפאר זאגט מען די דוגמא פון חומץ און נישט פון קיין אנדער זאך, ווארום דא וויל מען ארום בריינגען אז מ'קען עס איבערמאכן ס'זאל זיין א גוטע זאך, און דאס איז טיך דוקא בא חומץ אז כאטש ס'איז נישט ראוי למאכל, קאן מען אבער אויך פון דעם מאכן א מאכל, ווי ס'בריינגט זיך אז מ'קאן מטבל זיין א מאכל אין חומץ און דאס עסן, ביז דאס ווערט מעדנים להשיב הנפש (יומא פא, ב), ביז ווי די גמרא זאגט (ראה ברכות ה, ב) אז ס'קען זיין א מציאות אז חומץ זאל נחייקר ווערן ביז ס'ווערט טייערער פון יין, וואס עד"ז איז עס בנדו"ד אז מען נעמט דעם חומץ פון עמלק, און דאס גוכא איז מען מהפך בו קדושה ביז דאס איז נאך א גרעסערע אויפטו ווי די עבודה מיט קדושה אליין.

מיט דעם פארענטפערט דער מדרש ווי ביידע זכירות קאנען קומען צוזאמען - סיי שבת און סיי עמלק, ווייל מ'קען מהפך זיין עמלק צו קדושה; ואדרבה: ביידע ענינים דארפן קומען צוזאמען, ווארום אפי' אז מ'שטייט בדרגת שבת, דארף מען אלעמאל געדיינקען עמלק, ווארום אויך דאן דארף מען באווארענען אז מ'זאל זיך היטן פון עמלק, ווארום עמלק קאן אויך אויף אים פועל'ן; ולאידך גיסא: אויך אין עמלק קאן מען אויפטאן דעם ענין פון שבת.

דאס איז די הוראה בעבודה: עס קאן קומען איינער און טענה'ן אז ער איז גאר א שבת איד, ער שטייט העכער פון ענינים של חול, איז פארוואס דארף ער זיך באווארענען פון ענינים של חול, ער קאן טאן אפילו אין עניני רשות, ווארום ער איז דאך א שבת איד, און

טבת איז דאך קדש וואס איז "מלה בגרמי" (זה"ג בד, ב). העכער אמילו פון יו"ט וואס איז "מקרא קודש", און טבת שטייט מען דאך העכער פון וועלט, איז פארוואס דארף ער זיך אויסהיטן פון טאן עניני רשות? קומט די הוראה אויך בו אים, *וואס דערפאר דארף זיין "זכור את אטר עטה לך עמלק", ועד"ז איז דעם כוונתן קבה, אז בטעת מען ליינט וועגן עמלק, איז דאס בטבת דוקא, וכנ"ל, ווארום דא איז דער אויפטו אז אויף איז עמלק קאן מען אויפטאן דעם ענין פון טבת, ביז עס ווערט גאך העכער, כמד דעם וואס דא מאכט מען א מטעמים פון דברים תמונים.

דאס איז אויך בכללות איז זמן הגלות, וכידוע דער מטל אויף דעם פון א מלך וואס בטעת זיין זון איז מיט אים בוזאמען זעען זיך ניט און זיינע מעלות, מטא"כ בטעת ער טיקט אים אוועק למרחקים, און דארטן פירט זיך דער קינד אויף כדבעי, דאן זעט ער זיינע מעלות, עד"ז איז דער ענין פון גלות, אז דוקא דורך דעם האט מען די העכערע עבודה, ווארום ניטט קוקענדיק אויף דעם וואס גלות איז טאקע א ביטערע זאך און א זויערע זאך, זאגט מען אבער אז דורך דעם וואס מ'איז מהפך, איז דוקא דאן איז גלות קאן ער אויפטאן אז עס זאל זיין גאר א זיסע זאך.

דעריבער זיינען אידן געגליכן בו כוס סל יין, וכידוע אז אידן זיינען גמטלו לגפן (ויק"ר פל"ו, ב), ווייל פונקט ווי א גפן דוקא דורך דעם וואס מען איז עס כוחס איז עס מוכיח דעם יין, עד"ז בנוגע בי אידן, אז ווען קאן מען אויפטאן אז עס זאל זיין יין דוקא דורך דעם כתיסה וואס דאס איז דער ענין הגלות, און דוקא דורך דעם טוט מען אויף אז עס זאל ווערן דער ענין פון יין, ביז אויך די מעלה וואס מ'איז מהפך דעם תומץ. (חסר הסיום).

ג. מאמר כעין שיחה עה"פ זכוק את אטר עטה לך עמלק וגו'.

ד. כפי המנהג בו לערנען א פסוק חומס מיט רט"י - זיינען דא אין היינטיגע פרטה כמה רט"י'ס איז דא וואס רט"י איז מפרט בנוגע דעם און כוונתן די רט"י'ס איז דא וואס רט"י איז מפרט בנוגע דעם מעיל פון כה"ג, און דאס איז אין קאפיטל כ"ח פסוק ע"ב; וואס דארטן שטעלט זיך רט"י אויף דעם וואס דער פסוק פירט אויס אז דאס וואס מען האט געמאכט בא די קראגן פון מעיל אז עס זאל זיין כפולוכן; איז דאס בכדי אז "לא יקרע" עס זאל זיך ניטט כוונתן; שטעלט זיך רט"י אויף "לא יקרע" מיט א גאנצע אריכות, וואס ווי מען לערנט דאס כפוטו נעכט מען אן אז די רט"י איז א גלאטיקע רט"י, אבער באמה איז דאס כולו פוקטה פתלתו ועד סופו.

בכלל דארף מען פארשטיין: א) וואס איז דא טווער בו רט"י'ן וואס כוונתן דעם דארף ער זיך שטעלן אויף דעם און מפרט זיין א גאנצן פי' דלכאורה איז דאך דער פסוק פארטאנדיק - אז דאס וואס מען האט געדארפט מאכן בא די קראגן עס זאל זיין כפול איז דאס בכדי עס זאל זיך ניטט כוונתן, און דאס מיינט דער סיום הפסוק "לא יקרע"; איז וואס האט דא רט"י בכלל זיך בו שטעלן?

רט"י איז מביאר אז דאס וואס עס שטייט אין פסוק "לא יקרע", מיינט דאס "כדי שלא יקרע", ד.ה. רט"י וויל דא אויפטאן, אז דאס וואס עס שטייט "לא יקרע" איז דאס ניטט א באזונדער זאך,

* אין פסוק עמלק, פון עמלק, מ'שטייט אין א מצב פון שבת דארף מען זיך באווארענען
הנחת הת' בלתי מוגה
483
- אז דער -